
"... hogy a haza fényre derüljön, s kincses legyen"

*Örménymagyar konferencia zárónapja
Szabadság 2001. szept.18.*

Szamosújvár

Az idei jubileumi konferenciánk sikeredett a leggazdagabbá az eddig megtartottak közül - mondta *dr. Issekutz Sarolta*, a budapesti Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület elnök asszonya, a konferencia zárónapján vele készített beszélgetés alkalmával. Ez nemcsak azért történt, mert gyökereink színhelyén, Erdélyben tarthattuk az 1700 éves örmény kereszténység évfordulóját, hanem azért is, mert a szórványvidék magyarörménysége is jelen lehetett. Ez a jövőre vonatkozóan is azt jelenti számunkra, hogy ki kell tekinteni a négy városból, és Budapest örménymagyarsága köréből, hiszen Erdély-szerte találhatunk családokat, amelyeknek hagyományaik, kultúrájuk, az örmény közösségen belüli múlt- és jelenbeli szerepük nagyon fontos. Ezt a konferenciát tehát minél tágabb körben kell folytatni, valamennyi anyagot megjelentetni és eljuttatni minden közgyűjteménynek Erdélyben és Magyarországon, mert ebből fogja megtudni a magyar, és román társadalom is, mi mindent tettek a magyar kultúráért az erdélyi örmény gyökerű magyarok. Issekutz Sarolta véleménye szerint nagyon fontos valamennyi kisebbség számára, hogy lehetősége legyen bemutatni kultúráját, és tovább adni azt gyerekei számára. A bejegyzés előtt álló Magyarörmények Romániai Szövetségének létrejöttéről az elnök asszony a következőket nyilatkozta: ennek a szövetségnek az lesz a feladata, amelyet egyébként a budapesti egyesület is célul tűzött, hogy az örmények szellemi és tárgyi hagyatékát felkutassa, megőrizze és visszaszerezze. Már bírjuk az itteni szövetség tagjainak a nyilatkozatát, hogy együttműködést köt a mi egyesületünkkel, hiszen mi határok nélkül egyek vagyunk, ugyanazon célokért küzdünk, és közösen nagyon sokat fogunk tudni tenni.

B. Kovács Júliát, az Armenia Örménymagyar Baráti Társaság elnök asszonyát, a konferencia kitűnő szervezőjét arról kérdeztem, hogy mit jelent számára ez a jubileumi konferencia: Óriási elégtételt jelent, és úgy gondolom, hogy nemcsak a négy városból kell kitekinteni, hanem az örmény vallásból is, bővíteni kell a kört. El kell indulnia egy folyamatnak, egyetemi tanárokat kell bevonnunk, hogy ezekhez a történelmi tényekhez kapcsolódó szemináriumokat indítsunk, hiszen így fog összeállni az erdélyi történelem azon szelete, amelyet az örménymagyarok jelentettek. Nagyon gazdag anyag van még feldolgozatlanul. Szerencsére ezen a konferencián be tudtuk kapcsolni a fiatalokat, például a Fegyveresi házaspárt, egyetemi hallgatók is tartottak előadást. Úgy érzem, hogy sikerült átadni a stafétát. Az új alakuló szövetség célja is az, hogy egységesen lépjünk fel a minket érintő kérdésekben, kölcsönösen meg kell ismernünk egymást, az értékeinket, és aztán közösen léphetünk fel azok visszaszerzése és megőrzése érdekében.

A háromnapos konferencia zárónapját Szamosújváron tartották, az örménymagyarság egyik fellegvárában. A gazdag program közül csak kettőt emelnék ki, egyik a Téka-házban megnyitott szöttek és kézimunka kiállítás, mely *Lengyel Mária* érdeme. Marika néni ugyanis évek hosszú sora óta gyűjti ezeket a régi néprajzi értékeket és rendszerezi őket. A kiállítás már a címében is tükrözi tartalmát: *A sokszínű Erdély*. Megcsodálhattuk négy nemzetiség szötteseit, viseletét, kézimunkáját, a magyart, szászt, örményt és a románt. A zárónapi programoknak otthont adó Téka Művelődési Alapítvány székházában, ahol a fiatalok *Balázs-Bécsi Attila* felügyelete alatt kitűnő vendéglátóknak bizonyultak, este nagyszerű táncchízi műsort mutattak be a jelenlevők számára, így a Budapestről és a többi erdélyi városból érkezett vendégek megcsodálhatták a szamosújvári fiatalok tánctudását. Meggyőződésem, hogy a konferencia minden egyes résztvevője lélekben gazdagodva és élményekkel tele

térhetett haza. Gratulálunk a szervezőknek, és kívánom, hogy minden elkövetkező konferenciájuk legalább ennyire sikerüljön.

Köllő Katalin

A Fővárosi Örmény Klub találkozója

október 18-án bensőséges hangulatú megemlékezéssel kezdődött.

"Október az emlékezés hónapja. 1849. okt. 6. Arad és 1956. október 23.: a magyarság sorsfordító dátumai. Mártírjaink emlékét örök időkre őriznünk és ápolnunk kell. Mert áldozatuk révén értük el szabadságunkat, a nemzet megmaradását és felemelkedését."

E szavak után nemzeti színű szalaggal átkötött gyertya lángjánál a klub háziasszonya, *dr. Issekutz Sarolta* felolvasta *ifj. Ábrányi Kornél Október 6.* című versének egyik versszakát. A verset a költő az aradi vértanúk kivégzésének 34. évfordulóján rendezett ünnepségre írta.

Október 6.

Gyászünnep ez ? Nem!
Akkor volna gyász csak,
Ha ők hiába haltak volna meg!
Ha eszme és cél, melyekért csatáztak,
Sivár homokként inná vérüket.
De így van-é ? Nem néznek-é le ránk
Dicsőült arccal? kérdvén: mért sírunk ?
Nem él-e újra nemzetünk, hazánk?
S nem ők szerzék-e, amit ma bírunk?

1956-ra *Déri Tibor* 56. november 2-án írt soraival emlékeztünk: "Évek óta kétségbeesve figyeltem a magyar ifjúságot: ájultan hallgatott. Október 23-án felállt és helyreütötte a nemzet becsületét. Megrendülten és tisztelettel megemelem a kalapom előtte. Ugy, ahogy kívántam, kértem és reméltem: `48 ifjúsága után most támad a hazának egy `56-os ifjúsága is."

Az egyszerű, őszinte hangvétellő megemlékezés után - ahhoz a lehető legjobban illeszkedő - zenei műsor következett. *Kobzos Kiss Tamás* énekmondó "*Cantio de Transylvania*" (Erdély történelme énekekben), lant, koboz, tekerőlant mellett. Tekerőlant? Némelyik tájékon nyenyereinek is mondják. Furcsa hangszer, amely a mai Európában csak két országban ismert és kedvelt: a magyar tájakon és Franciaországban. A franciáknál újabban igen népszerű, nem csupán népzenehez, hagyományos történelmi zene előadásához alkalmazzák, hanem például még rock-zenekarok is igyekeznek beilleszteni más hangszerek csoportjába, hogy különleges, érdekes hangzásokat érjenek el. Az egyik legismertebb francia tekerőlant-készítő, Denis Siorat szerint "a tekerőlant a 16-18-ik századi Európa szintetizátora". (Monsieur Siorat ráadásul újabban olyan nyenyereket készít, amelyeken elektronikus hangérzékelők, úgynevezett "gitár-mikrofonok" is vannak, tehát az egyes húrok hangja külön, egymástól függetlenül erősíthető.) Nagyon sokféle hanghatást lehet ugyanis elérni a tekerőlanttal: a kézzel forgatott, gyantázott korong több húrcsoportot érint, ez a rezgés kelti a hangot. A dallamhúrokat a zenész billentyűk által fogja le. A basszushúrok pedig - a duda "bordon-sípjához" hasonlóan - egy hangon szólva kísérik a zenét.

Kobzos Kiss Tamás erdélyi és magyarországi, históriás és népi, valamint egyházi fogantatású énekekkel gazdagította a Fővárosi Örmény Klub közönségét. Kaptunk névtelen szerzőtől, a moldovai Gergely deáktól, *Tinódi Lantos Sebestyéntől* származó dalokat egyaránt. A siker